

Euro Birdwatch 2007

Jan van der Ben & Frank van Groen

FOTO: GIJUS DOBBELMAN / DE VOLKSRANT

Trektelling in het Diemerpark, vlnr: Evert Pellenkoft, Frank van Groen, Jan van der Ben

Euro Birdwatch is een jaarlijks terugkerende trekvogeltelling die dit jaar plaatsvond op zaterdag 6 oktober. BirdLife International wil met dit evenement wijzen op het belang van bescherming van overwinteringsgebieden van trekvogels. Het evenement is ook bedoeld om meer mensen geïnteresseerd te maken in vogels kijken en vogels tellen.

In Europa deden 41.000 vogelaars mee in 31 landen. In Nederland werd de telling georganiseerd door Vogelbescherming Nederland en waren ruim honderd vogelwerkgroepen actief. Zij voerden meer dan 120 tellingen uit.

De Vogelwerkgroep Amsterdam telde op twee plaatsen: Guus van Duin en Willem van der Waal op de Vijfhoek en Frank van Groen, Jan van der Ben, Martijn Voorvelt en Evert Pellenkoft op de heuvel in het Diemerpark.

Ieder uur werden de resultaten telefonisch doorgegeven aan Jip Louwe Kooijmans, die in Zeist op deze manier zijn eigen 'tel'-post bemande.

De resultaten staan in tabel 1. Enkele krenten uit de pap waren Brandgans, Rotgans, Tapuit, Baardman, Grote Barmsijs, Goudvink en Geelgors op de Vijfhoek. Op de Diemerparkheuvel viel de Slechtvalk op en qua aantal de 191 Houtduiven.

De verschillen tussen de Vijfhoek en het Diemerpark zijn aanzienlijk. Zowel het aantal soorten (52) als het totale aantal vogels (1.647) was op de Vijfhoek hoger dan in het Diemerpark (resp. 28 en 1.431). Op de Vijfhoek trekken veel meer aan bos gebonden vogels door. Dit heeft te maken met de aanwezigheid van een groot wilgenbos daar. Zo vlogen over de Vijfhoek 60 Koperwieken en 41 Sijzen. In het Diemerpark waren deze soorten afwezig als trekvogel. En dat terwijl de twee telposten hemelsbreed circa twee kilometer van elkaar liggen! Vogels van open terrein, zoals de Veldleeuwerik en de Graspieper, zijn in het Diemerpark wel goed vertegenwoordigd.

In het Diemerpark zijn tijdens het eerste teluur ook overvliegende meeuwen genoteerd. Dit betreffen vrijwel zeker vogels die op de Kinseldam slapen en op weg zijn naar hun foerageergebied. Op de Vijfhoek

Tabel 1. Resultaten per soort, trek telling 6 oktober 2007

telperiode	Vijfhoek	Diemerpark		Vijfhoek	Diemerpark
	7:30-11:00	7:10-11:00		7:30-11:00	7:10-11:00
Aalscholver	432	241	Koolmees	5	
Baardman	12		Koperwiek	60	
Blauwe Reiger	5		Kramsvogel	9	2
Boerenzwaluw	8		Merel	15	
Brandgans	29		Nijlgans	13	
Grote Canadese Gans	3	3	Pimpelmees	4	
Gaai	2		Putter	5	6
Geelgors	1		Rietgors	10	9
Goudvink	5		Rotgans	5	
Graspieper	2	41	Sijs	41	
Grauwe Gans	128	140	Slechtvalk		1
Groenling	4		Slobeend	4	1
Grote Barmsijs	3	1	Smient	6	3
Grote Bonte Specht	4		Sperwer	4	
Grote Gele Kwikstaart	1		Spreeuw	390	272
Grote Lijster	1		Staartmees	6	
Havik	1		Stormmeeuw	1	1
Heggenmus	4		Tapuit	2	
Holenduif	1	6	Tijffjaf	1	
Houtduif	64	191	Turkse Tortel	2	
Huisemus		3	Veldleeuwerik	38	29
Kauw	13		Vink	123	21
Kievit		1	Visdief	3	
Keep	2		Witte Kwikstaart	18	13
Kleine Mantelmeeuw		3	Wulp		7
Kneu		1	Zanglijster	39	22
Knobbelzwaan	10		Zilvermeeuw	2	41
Kokmeeuw	8	276	Zwarte Kraai	1	
Kolgans	95	94	Zwarte Mees	2	
Totaal aantal ex.	1.647	1.431	Aantal soorten	52	28

Tabel 2. Top tien van Amsterdam vergeleken met die van heel Nederland

	Vijfhoek		Diemerpark		Amsterdams totaal		Nederlandse totaal	
1	Aalscholver	432	Kokmeeuw	276	Aalscholver	673	Spreeuw	142.816
2	Spreeuw	390	Spreeuw	272	Spreeuw	662	Kokmeeuw	23.828
3	Grauwe Gans	128	Aalscholver	241	Kokmeeuw	284	Kievit	22.870
4	Vink	123	Houtduif	191	Grauwe Gans	268	Grauwe Gans	17.131
5	Kolgans	95	Grauwe Gans	140	Houtduif	255	Meerkoet	11.442
6	Houtduif	64	Kolgans	94	Kolgans	189	Vink	9.523
7	Koperwiek	60	Graspieper	41	Vink	144	Houtduif	8.321
8	Sijs	41	Zilvermeeuw	41	Veldleeuwerik	67	Smient	7.578
9	Zanglijster	39	Veldleeuwerik	29	Zanglijster	61	Graspieper	7.352
10	Veldleeuwerik	38	Zanglijster	22	Koperwiek	60	Kauw	7.177

zijn geen slaaptrekkende meeuwen genoteerd. Hierdoor wordt het aantal trekvogels in het Diemerpark enigszins geflatteerd.

Opvallend is dat het aantal getelde ganzen op beide telposten ongeveer even groot is. Deze vogels lijken zich niet te laten afschrikken bij hun vlucht door de stedelijke omgeving van IJburg.

Vergelijking van de landelijke Top tien met die van beide telposten en het totaal van Amsterdam wordt weergegeven in tabel 2. Slechts vijf soorten van de landelijke Top tien komen voor in die van Amsterdam: Spreeuw, Kokmeeuw, Grauwe Gans, Vink en Houtduif.

Drie soorten van de Vijfhoek (Vink, Koperwiek en Sijs) staan niet op de Top tien van het Diemerpark; daarvoor in de plaats figuren Kokmeeuw, Graspieper en Zilvermeeuw.

Zo nu en dan verlieten de verschillende tellers voor enige tijd de heuvel in het Diemerpark om ook elders in het park te vogelen. Dat leverde interessante soorten op: vijftien Dodaarzen, enkele Halsbandparkieten, twee Geelgorzen, een Buidelmees in de ARK-zone, en verder IJsvogel, Waterral, Sperwer, Groene Specht, Tapuit, Vuurgoudhaan, Baardman en Matkop.

Aan het eind van de ochtend verscheen fotograaf Guus Dubbelman van de Volkskrant en schoot enkele plaatjes van de trek tellende vogelwerkgroep leden in het Diemerpark. Het resultaat stond – tot ieders verrassing – op maandag 8 oktober op de voorpagina van de Volkskrant.

Correctie Big Day 2007

In De Gierzwaluw jg. 45 (2) 2007 is op pagina 15 een deel van de tabel weggefallen, alsmede de legenda bij de tabel. Hieronder staan de ontbrekende gegevens.

1	Emoe	x				1				1
2	Kwak							x	x	2
3	Heilige Ibis	x			x	2	x	x		3
4	Zwarte Zwaan			x		1	x			2
5	Sneeuwganzen								x	1
6	Indische Gans						x			1
7	Kleine Canadese Gans						x			1
8	Nijlgans	x	x	x	x	4	x	x	x	4
9	Smient x Amerikaanse Smient							x		1
10	Bahamapijlstaart						x			1
11	Muskuseend							x		1
12	Fazant	x	x	x	x	4	x	x	x	4
13	Chinese Fazant							x		1
14	Stadsduif	x	x	x	x	4	x	x		3
15	Halsbandparkiet	x	x	x	x	4	x	x	x	4
16	Alexanderparkiet				x	1	x	x		3
	Aantal exoten	6	4	5	6	8	10	10	5	16

N1 = aantal teams dat de soort heeft waargenomen

N2 = aantal Big Days waarop de soort is waargenomen

De verwijzing in de literatuurlijst naar een verslag van de allereerste Big Day bevat een onjuist jaartal en moet zijn: Vlek R., 1998. Verslag van de eerste Big Day in de regio Groot-Amsterdam, op 3 mei 1998. De Gierzwaluw jg. 36 (2): 13-20.

Voorjaarsfenologie 2007

Jan van Blanken

In dit artikel worden de resultaten gepresenteerd van de voorjaarsfenologie 2007. De meeste eerste voorjaarswaarnemingen uit het werkgebied van de VWGA haalde ik van de website waarneming.nl en van het Amsterdams VogelNet. Van zes leden ontving ik de fenologie lijst. De waarnemingen van de Big Day teams hebben betrekking op de Big Day van 12 mei 2007.

Alle van belang zijnde gegevens heb ik in onderstaande tabel samengevoegd:

- eerste en tweede waarnemingsdatum;
- gemiddeld vroegste datum (berekend t/m 2006);
- bandbreedte;
- periode en aantal jaren (n) op basis waarvan de gemiddelde vroegste datum en bandbreedte zijn berekend.

Voor nadere gegevens over gemiddelde en bandbreedte verwijs ik naar mijn artikel Voorjaarsfenologie 2003 in *De Gierzwaluw* jg. 41 (4), 2004. Dit artikel is te vinden op de website van de VWGA.

Conclusie

Van de 39 soorten, waarvan een bandbreedte bekend is, arriveerden er veertien vroeg (2006: acht) en één laat (2006: ook één).

Vroeg of laat houdt in dat de eerste waarnemingsdatum buiten de bandbreedte valt.

Vroeg waren: Kluit, Kleine Plevier, Bontbekplevier, Grutto, Zomertortel, Koekoek, Gierzwaluw, Oeverzwaluw, Huiszwaluw, Blauwborst, Kleine Karekiet, Tuinfluiter, Zwartkop en Tijtjaf. De Bonte Vliegenvanger was duidelijk laat.

Toelichting op enkele vroege soorten

Purperreiger De eerste regiowaarneming was op 20 mei in de Aetsveldsche Polder bij Weesp.

Op 15 april zag Ellen de Bruin deze soort net buiten de regio in Nigtevecht.

Gierzwaluw Op 5 april vond Rob van Bemmelen een dode Gierzwaluw in de Raamstraat.

Dit is de tweede vroegste regiodatum ooit; de eerste was op 24 maart 1971.

Oever-, Boeren- en Huiszwaluw Voor zover mij bekend is het de eerste keer dat de vroegste

voorjaarsdatum voor deze drie soorten gelijk is: 28 maart. Voor de Huiszwaluw is deze datum de derde vroegste regiodatum ooit.

Blauwborst Van deze soort betekent de waarneming op 10 maart de tweede vroegste regiowaarneming ooit. De eerste vroegste waarneming was op 4 maart 1991.

Zwarte Roodstaart De eerste zang werd gehoord op 11 maart.

Nirk Zijlmans zag de soort eerder op 3 februari op de TT Vasumweg en Willem van der Waal op 16 februari in Ransdorp. Beide waarnemingen betroffen een niet zingend exemplaar.

Spotvogel De eerste regiowaarneming was op 6 mei in de Bovenkerkerpolder. Op 27 april hoorde Ronald Hofmeester al een Spotvogel zingen net buiten de regio in Muiden (ten oosten van de Vecht).

Zwartkop De eerste zang werd op 1 februari gehoord. Dit is de tweede vroegste zangwaarneming in de regio ooit; de eerste was op 27 januari 2003.